

Conferinta "GEORGE ENESCU" sustinuta in Septembrie 1982 la Michigan University, la Illinois University, precum si la Biblioteca Romana de la New York (USA)

Șerban NICHIFOR

G E O R G E E N E S C U

Personalitatea creatoare a lui George Enescu are, pentru muzica românească, importanța elementului fundamental, de referință.

Astfel, din perspectiva înaintașilor și a contemporanilor săi, George Enescu a însemnat o încununare a unor idealuri de propășire a muzicii naționale, a unor eforturi nu o dată înăbușite în lupta împotriva mentalităților, neînțelegerii și a dezinteresului unei autorități nedrepte.

Pentru generațiile ce l-au urmat, George Enescu a căpătat valoarea unui simbol - atât ca artist desăvârșit cât și ca om, ca român.

Geniul său complex s-a desfășurat ideal în planurile esențiale ale artei sunetelor. Auto-definindu-și crezul, Enescu își mărturisea mereu dorința de a "contribui la îmblinzirea unora dintre semenii... cu vioara, cu bagheta, cu condeiul...".

Violonistul George Enescu a lăsat în urma sa amintirea

./.

unui interpret inegalabil, preocupat permanent de "a recrea din sine ceea ce a vrut altul să creeze"...

Dirijorul George Enescu își considera bagheta drept "arcușul eliberat" al vioarei, oferindu-i o satisfacție "mult mai complexă, mai aproape" de necesitățile sale spirituale. Dar, afirma marele muzician, "niciodată nu am socotit interpretarea satisfăcătoare pentru elanurile mele artistice. Acolo mă dedublez. În compoziție însă sînt singur, autentic; acolo mă simt cu adevărat stăpîn absolut pe un domeniu propriu."

Creația compozitorului George Enescu are, în evoluția involburată a muzicii primei jumătăți a veacului nostru, o semnificație cu totul aparte. Enescu este nu numai primul compozitor român de largă rezonanță internațională ci și una dintre marile personalități ce au ozonizat realmente limbajul stît de greu încercat al muzicii secolului XX. Fidel nobilei tradiții clasico-romantice (anticipînd chiar neoclasicismul prin Suita de orchestră op. 9 și Suita pentru pian op. 10 datînd din anii 1901-1903), George Enescu a reușit să sintetizeze un limbaj specific (național, aș spune) fuzionînd "modul de exprimare românesc, esențialmente rapsodic, cu natura simfonistului înnăscut". Sonata pentru pian și vioară nr. 3, în caracter popular românesc (1926), opera Oedip (1931), Suita sătească nr. 3 (1938), Simfonia de camera pentru 12 instrumente soliste (1954) reprezintă doar cîteva dintre etapele acestui original proces de sinteză creatoare continuat, și după moartea sa, în muzica celor mai de seamă compozitori români contemporani. Departe de a fi un fenomen închis, această mereu vie sinteză între național și universal eliberează noi orizonturi artistice, putînd primi valențe corespunzătoare celor mai diverse temperamente creatoare.

:/.

Intr-un interviu acordat în 1931 publicației "La Revue Musicale", George Enescu declara în acest sens: "Unii dintre tinerii compozitori români preiau direct, brodind în jurul vreunei meloșee sau hore, savuroase țesături armonice și contrapunctice. Alții, ceea ce mi se pare mai bine, lăsând melodia populară ca pe o frumoasă fată sălbatică ale cărei zdrențe abia-i acoperă liniile pure, fac o operă mai semnificativă inspirându-se pur și simplu și creând compoziții puternice și personale având acel caracter care face pe occidentali să spună: "Se simte că nu e de la noi...". Un frumos omagiu adus originalității..."

Dar toate cuceririle limbajului enescian, susținând minunatul său univers modal impregnat de arhaice intonații microtonale și desfășurat în ample "pânze" heterofone, de largă respirație, structurate uneori parcă în hieratice fluxuri bizantine, - toată muzica sa a stat întotdeauna sub semnul sincerității dragostei sale pentru spiritualitatea românească, pentru patria sa - și în aceasta cred că constă marea forță pe care o degaje. "N-am făcut altceva decât să traduc ceea ce auzeam cîntîndu-mi în inimă", mărturisea Enescu... "Mă gîndesc într-una la țara mea, sînt din toată inima, în fiecare clipă alături de poporul nostru"... "Viața mea toată mi-am pus-o fără preget în serviciul artei; iar arta mea e pusă la dispoziția lumii întregi. Lumea însă trebuie să cunoască țara mea așa cum e. Peste tot unde mă duc, eu nu uit că aceasta e prima mea datorie."

...Memoriei noastre afective, George Enescu a lăsat pentru totdeauna, alături de muzica sa, contopită aș spune cu muzica sa, făclia exemplului său uman de artist cu adevărat patriot ce "nu și-a servit țara decît cu sufletul"....

Ștefan Năchif